

tem absolutam actus malus, sed sola permissio ejus. Tertium discrimen est, quod voluntas concurrendi de se et absolute non est efficax, sed sufficiens, et cum cooperatione humanæ voluntatis habet effectum; voluntas autem prædeterminans esset efficax ex se, et ideo ratione illius vere diceretur Deus facere ut faciamus malos actus, quod nullatenus dicendum est.

20. *Responsio ad ultimam objectionem.*— Ad tertiam ergo objectionem in forma respondetur negando sequelam, scilicet Deum dici posse auctorem peccati ratione generalis concursus, prout a nobis est explicatus; tum propter dicta, quod Dei concursus ex se offertur indifferenter; tum etiam quia tota illa actio realis, quæ est a Deo, prout ab ipso est, manere posset sine vera ratione culpæ aut mali moralis; ut, si homo cum ignorantia invincibili aut inadvertentia naturali eundem actum realem haberet, careret malitia peccati, et Deus eundem influxum numero præberet. Et hac ratione etiam nec dici potest Deus causa per se physica peccati, ut per se constat, nec moralis, quia ad illud non movet nec prædeterminat. Neque etiam potest dici causa moralis per accidens, vel indirecte, quia non tenetur suum concursum negare. Neque etiam physica per accidens dici potest, quia cum ejus causalitate physica, ut illius est, non est necessario conjuncta deformitas. Si autem prædeterminaret voluntatem humanam ad talem actum, dicendus esset Deus causa moralis, et per se, utpote libere movens et pertrahens ad peccandum; et per accidens, utpote dans motionem non necessariam ex vi generalis concursus. Et ideo etiam non sequitur quod voluntas concurrendi sit virtualis voluntas malitiæ, sed permissionis tantum, quia illa voluntas ex se indifferens est, et inefficax de se; at vero si esset prædeterminativa, esset virtualis volitio malitiæ, quia esset definita ex seipsa et efficax. Rursus propter eandem causam non potest Deus dici ratione concursus cooperari ad malum, tum quia ejus cooperatio de se abstrahit a malitia; tum etiam quia non debet illam negare, sed concedere propter generalem rationem providentiæ, et propter alia majora bona. Secus vero esset de prædeterminatione, quia ex vi ejus sequeretur infallibiliter malitia, quia prædeterminaret actum moralem ut sic, et cum omnibus circumstantiis, ut satis declaratum est. Denique non sequitur Deum casu concurrere, sed ex perfectissima præscientia, quia prævidet

hominem effecturum actum malum, si ipse velit cum eo concurrere, et nihilominus vult, et ita in tempore actu influit, videns quid faciat, et propter quid, non tamen volens absolute ut hoc modo faciat, sed tantum volens permittere; quod in sequentibus capitibus amplius adhuc explicandum erit.

CAPUT IV.

NON PRÆDEFINIRE DEUM ÆTERNO SUO CONSIPIO ET VOLUNTATE ACTUS PRAVOS.

1. *Prædefinitio divina non potest in actus malos cadere.*— Distinximus in fine superioris libri prædeterminationem divinam transcurrentem (ut sic dicam), seu efficientem passivam præmotionem ac prædeterminationem in voluntate nostra, a prædefinitione immanente et interna, qua Deus intra se disponit, quæ operari aut fieri intendit. Diximusque hanc prædefinitionem non repugnare actibus liberis, etsi prior determinatio repugnet. Nunc ergo addimus, licet hæc prædefinitio non repugnet actibus voluntatis, eo quod liberi sint, repugnare his actibus malis, quia mali sunt, seu quia malitiam habent necessario adjunctam. Oppositum docent non solum hæretici hujus temporis, sed etiam aliqui Theologi. Addunt vero illam limitationem, scilicet, prædefinire Deum actus peccatorum pro materiali, non tamen pro formali.

2. *Probatio ex Scripturis.*— Contrariam sententiam veram esse censemus, quam multæ sacræ Scripturæ locutiones declarant, in quibus dicuntur hi actus mali omnino alieni a divina voluntate; quæ autem Deus prædefinit non sunt ab ejus amore et voluntate aliena, cum illa vere amet et efficaciter velit; Habac. 1: *Mundi sunt oculi tui ne videant malum, et respicere ad iniquitatem non potes.* Ubi ad litteram sermo est de scientia approbationis; est autem eadem vel major ratio de voluntate prædeficiente; non enim potest Deus non approbare quæ absoluta voluntate et decreto vult fieri. Unde est generalis illa locutio Psalm. 5: *Non Deus volens iniquitatem tu es.* Et specialiter de voluntate prædeficiente optime intelligitur illud Jerem. 19: *Repleverunt locum istum sanguine innocentium, et ædificaverunt excelsa Baalim, etc.; Quæ nec præcepi, nec locutus sum, nec ascenderunt in cor meum.* Quo testimonio excluditur imprimis hæreticorum distinctio, quod

Deus hæc nolit voluntate signi, velit autem ac præfinit voluntate beneplaciti; prædictis enim verbis non solum voluntas signi, quæ præcepti nomine indicatur, sed etiam voluntas beneplaciti excluditur per illa verba: *Nec ascenderunt in cor meum.* Quomodo enim dici potest non ascendere in cor Dei, quod absoluto decreto præfinitur, et absoluta ac efficaci voluntate amatur? Et, ne ad formalitatem peccati quis fugiat, de ipsis actibus et materialibus operibus peccatorum sermo est expressus, de quo plura statim. Hoc confirmant illa testimonia, in quibus dicitur Deus hæc odio prosequi, Psalm. 72, Sap. 14, et similia, quæ, quia eandem fugam habent et vulgaria sunt, congerere non est necesse.

3. *Probatio ex Conciliis.*—Secundo probatur eadem veritas ex Concilio Arausicano II, can. 23, dicente: *Aliquos ad malum divina potestate prædestinatos esse, non solum non credimus, sed etiam si sunt qui tantum malum credere velint, cum omni detestatione illis anathema dicimus.* Aut enim hoc intelligendum est de malo pænæ, aut culpæ: si de malo pænæ, ergo a fortiori est verum de malo culpæ; tum quia detestabilius hoc est; tum etiam quia non potest prædefiniri malum culpæ, quin in eo virtute prædestinetur malum pænæ. Si autem intelligitur de malo culpæ, habemus quod intendimus; nam prædestinatio et prædefinitio solis nominibus differunt. Et si utraque vox ad voluntatem, vel utraque ad intellectum applicetur, idem prorsus significant ambæ; et hic est frequentior usus harum vocum apud Patres, ut constat, et in sequentibus videbimus. Si vero prædestinatio ad intellectum, et prædefinitio ad voluntatem referatur, licet ratione differant, inter se tamen convertuntur; nam quidquid sub prædestinationem cadit, præfinitur, et e contrario. Nam ad id Deus per prædestinationem ordinat certa media quod per voluntatem præfinit; si ergo Deus peccatum non prædestinat, neque etiam illud prædefinit.

Præcluditur communis fuga.— Hic vero statim occurrit illa responsio, hanc Concilii definitionem intelligi de malis prout mala sunt formaliter, non de actibus, qui deformitati morali substernuntur. Sed ad hanc fugam refutandam satis opinor esse quæ in cap. 2 dicta sunt; in hac enim prædefinitione sunt quodammodo clariora. Nam quid est, quæso, prædefinire Deum, absoluto decreto peccatum Judæ quoad materiale, nisi æterno suo consilio ac voluntate intra se statuisset, et ef-

ficaciter voluisse ut Judas venderet, seu vellet vendere Christum libero et humano modo? Non est enim aliud materiale in illo peccato interno nisi hæc voluntas aut hæc actio. Interrogo igitur, si vellet Deus prædefinire peccatum Judæ quoad formale, quomodo id esset facturus? Hic enim dici non potest, ut Deus prædefiniret actum malum quoad formale, oportere quod actus prædefinitus habeat rationem peccati in ordine ad prædefinitionem divinam; non enim prædefinitur talis actus, sed qui sit peccatum in ordine ad voluntatem humanam; satis ergo erit quod Deus prædefiniret, ut ille actus fiat a tali voluntate cum tali scientia, prohibitione et modo, ut in ordine ad proximam voluntatem a qua fit, necessario habeat malitiam; at vero totum hoc revera includitur in prædefinitione illius materialis peccati, ut declaratum est. Neque etiam est necesse ut Deus velit directe et formaliter actum illum, quia malus est, vel ut malus sit; hoc enim nullus hæreticorum dixit, nec Concilium in hoc sensu, qui in nullius mentem venerat, loqui potuit. Adde ex opposita sententia sequi Deum ipsammet malitiam velle, non propter seipsam, sed saltem ut medium ad alium finem a se intentum, ut in hoc capite et sequenti ostendam, quo fit ut malum, etiam ut malum, prædestinatum sit saltem ut medium.

Unde hanc etiam veritatem confirmat canon 23 ejusdem Concilii Arausicani dicentis: *Suam voluntatem homines faciunt, non Dei, quando id agunt quod Deo displicet.* Accedit etiam decretum Concilii Valentini Gallici, sub Lothario, c. 3, dicens: *Fatemur prædestinatione ea tantum Deum statuisset, quæ ipse vel gratuita sua misericordia, vel justo judicio facturum erat; in malis vero ipsorum malitiam præsciisse quia ex ipsis est, non prædestinasse quia ex illo non est;* et infra: *Aliquos ad malum prædestinatos esse divina potestate non solum non credimus, sed etiam, si sunt qui tantum malum credere velint, cum omni detestatione, sicut Arausicana Synodus, illis anathema dicimus.* Huc etiam spectat quod in V Synodo, act. 4, inter blasphemias Theodori refertur, quod dixerit disposuisse Deum ut homines peccarent, quia ita eis expediebat.

Patrum testimoniis intenta assertio comprobatur.

4. Ex Patribus multa possunt afferri, quibus hæc veritas confirmetur; ut tamen brevi-

tati consulam, pauca et illustriora testimonia annotabo.

Leo Papa primus, sermon. 16 de Pass. Domini, tractans illud Actor. 4: *Convenerunt in civitate ista adversus puerum tuum Jesum Herodes et Pilatus, cum gentibus et populis Israel facere, quæ manus tua et consilium tuum decreverunt fieri*, inquit: *Numquid iniquitas persecutorum Christum ex Dei est orta consilio? Et illud facinus, quod omni majus est crimine, manus divinæ præparationis armavit? Non hoc plane de divina justitia sentiendum est, quia multum diversum, multumque contrarium est id quod in Judæorum malignitate præcognitum, et quod in Christi est passione dispositum.*

Leo IX, in epistola ad Petrum Antiochen., in suæ fidei professione, inter alia inquit: *Credo prædestinasse solummodo bona; præscivisse autem bona malaque.*

5. Augustinus, de Prædestinat. Sanctor., cap. 10, inter prædestinationem et præscientiam ita distinguit, ut sine præscientia prædestinatio esse non possit, possit autem esse sine prædestinatione præscientia: *Prædestinatione quippe Deus ea præscivit quæ fuerat ipse factururus; præscire autem potens est etiam quæ ipse non facit, sicut quæcumque peccata.* Idem Augustinus, ad articulos sibi falso impositos, seu Prosper ad object. Vincent., in 4: *Insanum omnino et contra rationem est dicere, voluntatem Dei ex Dei voluntate non fieri, et damnatorem diaboli ejusque famulorum, velle ut diabolo serviatur; et in 40: Detestanda et abominanda opinio, quæ Deum cujusquam malæ voluntatis aut malæ actionis credit auctorem; cujus prædestinatio nunquam extra bonitatem, nunquam extra justitiam est. Universe enim viæ Domini misericordia et veritas. Adulteria enim maritarum et corruptelas virginum non instituere novit sancta divinitas, sed damnare; non disponere, sed punire. Ip 11: Nihil talium negotiorum Deus prædestinavit ut fieret, neque illam animam, nequiter turpiterque victuram, ad hoc ut taliter viveret præparavit.* In quibus omnibus sermo est de actionibus ipsis, quæ prave ab hominibus fiunt. Et fere in omnibus articulis sequentibus similia repetuntur (Lege Augustinum, l. 1 de Ordine, c. 4; et l. 6 Hypogn., a medio).

6. Prosper, lib. 2 de Vocation. Gent., c. 4, alias 12: *Hac (inquit) summam breviterque perstricta ad id valeant, ut certissime noverimus nullum fidelium, a Deo non discedentem, relinqui, neque cujusquam ruinam ex divina*

esse constitutione dispositam; et ad cap. Galor., c. 1: Prædestinationis fides multa sanctarum Scripturarum auctoritate munita est, cui nullo modo fas est ea quæ ab hominibus male aguntur ascribi. Non potuit clarius de actionibus ipsis materialibus loqui; illæ enim sunt quæ male aguntur. Idem sumitur ex c. 6, 7, 11, 12, 14, et in 15 concludit, contrarium errorem inde oriri, quod inter prædestinationem et præscientiam non discernitur; ubi eadem fere verba habet, quæ ex Augustino, lib. de Prædestin. Sanct., cap. 10, retulimus.

7. In citatis omnibus Patribus de distinctione materialis formalisve rationis in peccato mentio nulla.—Fulgentius de hoc argumento integrum librum scripsit, qui est primus ad Mononymum; et ideo verba ejus referre supervacaneum videri potest, sed lectorem rogare ut eum totum attente legat; et, ni fallor, aperte conspiciet quam sit et veritati et Augustino conformis doctrina quam in hoc opere tradimus. Nihilominus tamen nonnullas Fulgentii sententias hic inserere non gravabor, tum ut breviter mens ejus præ oculis habeatur, tum quia optimas rationes continet ad præsentem veritatem confirmandam. Intendit ergo in toto illo libro ostendere Deum, æterna sua dispositione, ea tantum prædestinare quæ vel per misericordiam vel per justitiam in nobis operatur, non autem ea quæ tantum permittit: *Hoc (inquit) prædestinavit Deus, quod erat ipse factururus, aut quod fuerat largiturus; illud vero nullatenus prædestinavit, quod sive per gratiam, sive per justitiam, factururus ipse non fuit; et subdit inferius: Queramus itaque utrum credendum sit, Deum iniquorum opera prædestinare, pro quibus condemnet, sicut in Sanctis prædestinare dicitur quod coronet; et infra: In utroque ergo (id est, justis et injustis) tria quædam consideranda existimo, initium voluntatis, progressum operis, finem retributionis; ut in his quæcumque justa et bona videmus, justo et bono Deo demus; illa autem Deo indigna noverimus, in quibus nec bonitatem nec justitiam invenimus; et infra: Iniquos ad supplicium juste prædestinavit, quia eorum mala opera, licet futura præsciret, non tamen ipse prædestinavit ut futura essent, quia non ipse fecit ut facerent; et inferius: Ad voluntatem malam Deus hominem non prædestinavit, quia homini eam daturus ipse non fuit; et hoc sæpius repetit. Neque habet locum fuga de materiali vel formali peccati; tum quia non potest expressius loqui de ipsis*

actibus voluntatis, quibus homo convertitur ad creaturam, et de operibus ipsis quibus peccat; tum etiam quia rationes Fulgentii optime procedunt de ipsis actibus. Quia prædestinare tales actus non est opus justitiæ, ut per se constat, quia non est circa retributionem præmii aut pænæ; neque est opus misericordiæ, ut per se est evidentissimum. Qui igitur dicunt prædefinire Deum talem actum, incidunt in illud absurdum, quod Fulgentius infert his verbis: *Si dixerimus prædestinatum a Deo opus aliquod malum, nos Deo misericordiam et justo tale opus ascribimus (quod absit), ubi nec misericors possit inveniri nec justus.* Rursus sequitur aliud, quod ita infert: *In se habuit (quod absit) iniquitatis originem, si hominem, a se factum, ipse prædestinavit peccatorem.* Hoc enim ipsum supra ostendimus sequi, si Deus absolute vult actum peccati. Præterea illa ratio etiam de ipsis actibus procedit, scilicet: *Posset peccatum ex prædestinatione Dei esse, si posset aliquis hominum juste peccare.* Eodem enim modo dicam posse Deum prædefinire actum volendi vendere Christum, si potuit Judas juste illum exercere; at sicut hoc non potuit fieri, ita neque illud. Optima etiam est illa ratio: *Deinde attendimus quia nulla ratio redditur, qua homo prædestinatus ad peccatum a Deo credatur, quam postea nos persequemur.* Attendatur etiam ratio illa: *Nunquam ad hoc Deus potuit prædestinare, quod ipse disposuerat præcepto prohibere; non enim prohibet Deus solam deformitatem, sed totum actum.* Notentur etiam illa verba exclusiva: *Præscivit voluntates bonas et malas; prædestinavit autem non malas, sed solas bonas.* Neque enim materialis actio peccati dici potest voluntas bona, cum non sit honesta. Denique consideretur tam in hoc, quam in reliquis Patribus, ipsos non invenire medium inter opus aut prædestinatum et præscitum, aut præscitum tantum; nec ullum unquam opus invenisse, quod sub ratione materiali prædestinatum sit, et sub ratione formali tantum præscitum, quia revera nullum est tale, neque esse potest, quando formale est necessario conjunctum cum materiali, ut supra ostendi. Nam tunc prædestinato materiali, prædestinatur formale, et non est solum præscitum, sed simul etiam præfinitum, et in ipsamet præfinitione præcognitum.

8. Hic etiam adjungi possunt verba Tertulliani, quæ optimam rationem continent, lib. de Exhortat. ad castitatem, cap. 2: *Ex-*

cusabitur omne delictum, si dixerimus nihil fieri a nobis sine Dei voluntate; et alia, quæ optime prosequitur, dicens everti omnem disciplinam, si contrarium doceatur. At vero non potest dici sine Dei voluntate fieri, quod a Deo prædefinitum est; nam prædefinitio fit per absolutam Dei voluntatem. Idem auctor, lib. de Spectac., cap. 2, sic scribit: Si omnem malignitatem, et si tantam malitiam excogitavit Deus exactor innocentiam odit, indubitata quæcumque condidit, non in operum exitum constat condidisse quæ damnat, licet eadem opera per ea quæ condidit, administrentur.

Notanda etiam sunt verba Hieronymi, exponentis illud ad Ephes. 1: *Qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ: Non quo (ait) omnia quæ in mundo fiunt, Dei voluntate et consilio peragantur; alioquin et mala Deo poterunt imputari; sed quo universa quæ facit, consilio facit et voluntate.*

Ex Scholasticis nihil addere oportet his quæ in præcedenti capite posuimus; cum enim simpliciter negent actus peccati ex voluntate beneplaciti Dei, clarum est omnem voluntatem prædefinientem excludere; nam hæc absoluta est, et magnum ac perfectum Dei beneplacitum.

Rationibus id ipsum ostenditur.

9. Prima.—Supervacaneum etiam videri potest, post tot Patrum testimonia, novas adjungere rationes; ut tamen omnibus satisfaciam, paucas adjungam ex eisdem Patribus desumptas. Prima, quia quod Deus prædefinit, prædestinat; quod autem prædestinat, procurat, inchoat, facit ut fiat (loquor enim in humanis actibus); at repugnat Deo procurare, inchoare, et facere ut fiat actus peccati; ergo et prædestinare; ergo et prædefinire. Itaque non fundatur hæc veritas in eo quod hæc prædefinitio ad intra tollat libertatem actus prædefiniti; hoc enim falsum est, ut in fine superioris libri dixi, et dicam latius in fine hujus et sequentis; et ex his quæ ex Fulgentio retuli satis intelligi potest; sed fundatur in eo quod talis prædefinitio necessario infert causalitatem et physicam et moralem peccati. Prima ergo propositio probata est a nobis, tractando locum Concilii Arausiacani. Et præterea sic declaratur. Prædefinitio hæc est efficax volitio, intentio, vel electio objecti prædefiniti; ergo ex vi illius infallibiliter futurus est effectus prædefinitus: non

enim supponitur futurus ante hanc prædefinitionem; et illa posita, non potest non fore; ergo oportet ut ex vi illius fiat, vel immediate, quod de hac prædefinitione non dicitur; si tamen dicatur, a fortiori sequitur quod intendimus; vel mediate ordinando media, per quæ infallibiliter obtineatur, quod ad prædestinationem pertinet. Altera vero propositio, seu posterior pars majoris est etiam clara, ex definitione prædestinationis, quam sæpe repetit Fulgentius citato loco, et sumpta est ex Augustino, libris de Prædestinatione Sanctorum, et de Dono perseverantiæ. Et probatur facile, quia quod Deus prædestinat, providet ut fiat; pertinet autem ad eum qui perfectam habet providentiam, ut ea faciat, vel fieri procuret, quæ absolute provisæ et prædefinita sunt; igitur, si Deus prædefinit actum malum, etiam adhibebit media convenientia ut fiat, qualia sunt exhortatio, consilium, præceptumve. Quod autem repugnet divinæ bonitati, ita se gerere circa actus peccatorum, ut eos fieri procuret, aut facere faciat, satis est ostensum cap. 2; repugnat ergo Deum hos actus præfinire aut prædestinare.

10. *Altera ratio ex Augustino Anselmoque petita.* — *Occurritur objectioni.* — Altera ratio sumitur ex eo quod divina voluntas est regula suprema omnis bonitatis; unde si absolute decreto velit aliquem actum a me fieri, seu me velle aliquid, hoc ipso ego non peccabo, si id velim, quia conformor meæ regulæ; ergo repugnat aliquem actum voluntatis humanæ esse prædefinitum a Deo, et esse malum; quia hoc ipso quod a Deo est prædefinitus, est conformis voluntati ejus, si fiat; ergo est conformis primæ regulæ totius bonitatis; ergo bonus. Ratio est sumpta ex Augustino, 3 de Lib. arbit., cap. 17; Anselmo, libro de Lib. arbit., cap. 8. Sed dicetur fortasse bonitatem actus consistere in conformitate ad voluntatem signi, non ad voluntatem beneplaciti; illi enim tenemur conformari semper, huic autem non semper. Sed contra: primo, quia esto possit Deus aliquid velle voluntate signi, quod non vult voluntate beneplaciti, et hoc sensu illæ duæ voluntates non semper jungantur, tamen, ut recte indicavit Ambrosius, libro primo Exam., cap. 8, fieri non potest ut illæ voluntates sint positive et directe oppositæ, ita ut simul velit Deus me obligare ad aliquid nolendum, et efficaciter statuatur et velit ut ego id velim, simpliciter præveniendæ voluntatem meam;

quia hæc posterior voluntas est repugnans priori; includit enim oppositum ejus, et aliquid amplius. Nam talis voluntas Dei efficacis, qua vult absolute ut ego velim aliquid, hanc includit obligationem, ut ei non repugnetur. Quod aliter declaratur, quia, licet ego non teneam conformari voluntati beneplaciti Dei in volito materiali, et in his quæ ad meam voluntatem non spectant, ut docent Theologi, et sumitur ex Augustino, in Enchirid., cap. 191, tamen in formali teneor, et in his quæ vult me velle; nam ejus voluntas est regula voluntatis meæ. Unde, si, posita illa prædefinitione actus peccati, homini revelatum esset, Deum statuisse absolute decreto, ut ipse homo hoc objectum vellet, nimirum, occidere hunc hominem, non peccaret, imo optime faceret id volendo, nulla enim potest esse magis recta voluntas creata, quam illa quæ vult quod Deus vult illam velle. Quapropter cum tali volitione hominis non potest esse conjuncta moralis deformitas; nam hoc ipso desineret esse deformitas et obliquitas; vel certe sequeretur contradictio, quod actus sit obliquus et conformis regulæ, et consequenter quod ipsa prima regula totius bonitatis obliqua sit, et deficiens.

11. *Declaratur magis vis hujus rationis.* — Aliter posset ejusdem rationis vis declarari, quia Deus prohibet ipsummet actum malum etiam pro materiali, ut patet, tum ex forma legis: *Non concupisces*; tum quia leges sunt de ipsis humanis actibus; tum etiam quia deformitas non contrahitur ab homine nisi per actum, unde nec prohibetur nisi prohibendo actum; ergo non potest Deus ipse ex se talem actum velle et præfinire; nam si quod destruxit iterum ædificat, prævaricationem certe se constituit. Quæ enim major prævaricatio aut repugnantia voluntatis rectæ, quam velle et ex se amare quæ prohibet, et prohibendo testari se id maximo odio habere? Unde recte Ambrosius, 1 Examer., cap. 8: *Eradicari hanc vult Deus, id est, malitiam, de animis singulorum; quo modo eam ipse generat?* Hoc sane etiam de actu ipso merito dici potest.

12. *Ultima ratio.* — Ultima ratio sit, quia illud objectum est turpe et contra rationem; ideo non potest Deus illud absolute velle. Ponamus enim peccatum illud esse mendacium, cur, quæso, non potest Deus velle mentiri? Certe non alia ratione, nisi quia mendacium est turpe objectum, et per sese contra rectam rationem. Eandem ergo ob

causam non potest Deus absolute actu prædefinire et velle ut ego velim mentiri; quia hoc velle meum tam est turpe objectum, quam ipsum mendacium, includit enim totam illius objecti turpitudinem. Dices non velle Deum ut ego velim mendacium, nam sub his vocibus includitur formalis deformitas; sed velle ut velim dicere hæc verba, quæ in re sunt mendacium, quod est materiale tantum. Sed hoc non satisfacit, quia Deus in ea prædefinitione non vult in abstracto ac confuse me velle dicere hæc verba, sed hic et nunc, et cum hac existimatione et cognitione; ergo revera vult me velle loqui contra mentem, quod est mentiri; et idem est evidens in voluntate homicidii aut turpis concubitus.

Aliquorum refutatur evasio. — *Ultimæ evasioni occurritur.* — Sed aiunt totum illud materiale actus peccati esse bonum, cum sit ens, et ideo posse Deum absolute id velle. Sed in hoc errant, quia non distinguunt inter bonum transcendens, et bonum honestum. Est itaque illud bonum transcendens, non vero honestum simpliciter; et ideo non potest cadere simpliciter sub absoluta et efficacem Dei voluntatem. Sed id solum quod in eo actu positivo potest esse honestum, potest Deus velle, nimirum concurrere ad illum ut causam primam, si causa secunda ad illum se determinaverit, prout in superiori capite declaratum est. Respondent adhuc, licet in eo actu nulla sit bonitas sufficiens ut propter se præfiniatur, esse tamen posse utilem ad honestos fines; et hoc modo posse Deum absolute voluntate illum velle aut prædefinire. Sed contra hoc est primo illud Pauli (ad Rom. 3): *Non sunt facienda mala, ut veniant bona*; quapropter non potest honeste amari turpe medium ob honestum finem, nisi prius turpitudine tollatur. Deinde est illud Sapientis (Eccles. 15): *Non sunt ei necessarii homines impii*; non ergo indiget Deus actu peccati, ut medio necessario ad aliquem finem a se præstitutum; nulla ergo ratione illum præfinire potest.

CAPUT V.

SOLVUNTUR OBJECTIONES CONTRA ASSERTIONEM CAPITIS SUPERIORIS.

1. *Prima objectio ex Scriptura sacra.* — Contra prædictam assertionem objici possunt imprimis nonnulla Scripturæ testimonia, in

quibus affirmari videtur pravæ quasdam hominum actiones ex Dei consilio, voluntate ac præfinitione fuisse profectas. Quale est illud Genes. 45: *Non vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum*; est autem sermo de venditione Joseph, quod fuit gravissimum crimen fratrum ejus. Quod autem illa voluntas fuerit efficacissima et præfinitiva, patet ex cap. 50, ubi de eadem voluntate dicitur: *Num Dei possumus resistere voluntati?* Similia sunt testimonia Actorum 2: *Hunc definito consilio et præscientia Dei traditum*; Actorum 4: *Convenerunt Herodes, etc., facere quæ manus tua et consilium tuum decreverunt fieri.*

Secunda ex Augustino. — Secundo, objici possunt verba Augustini, de Corr. et grat., cap. 7, ubi, comparans cæteros Apostolos cum Juda, ait: *Illos elegit ad obtinendum regnum celorum, illum ad effundendum sanguinem suum.* Similia habet super Psalm. 34.

Tertia ex ratione. — Tertio, sumitur argumentum ex reprobatione eorum qui damnantur; nulla enim ex parte eorum datur reprobationis causa; voluit ergo Deus eos a regno expellere, prædefiniendo damnationem eorum ante omnem præscientiam actuum eorum; sed illa voluntas includit prædefinitionem peccatorum, ob quæ damnantur: ergo. Major patet ex illo ad Rom. 9: *Antequam quidquam boni aut mali egissent, etc.*; et ex illo: *An non habet potestatem figulus, facere aliud quidem vas in honorem, et aliud in contumeliam?* et ex illo: *Quod si Deus, volens ostendere iram, et notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa iræ apta in interitum, etc.*; et in illo: *In hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam*; quod etiam Exod. 9 dictum erat. Denique Proverb. 16 dicitur: *Omnia propter semetipsum operatus est Dominus, impium quoque ad diem malum*; ergo prædestinavit Deus hominem reprobum ad diem malum; et ideo illius etiam ruinam præfinit, ut in eo virtutem suam ostenderet. Unde Augustinus, de Prædestin. Sanctorum, capite 14, significat hujusmodi homini reprobo, si aliquando justus sit, vitam produci, donec a justitia cadat; et de Don. persever., cap. 12: *Plerumque (ait) festinantibus parentibus, et paratis ministris ut baptismum parvulo detur, Deo nolente, non datur, qui eum parvulum in hac vita non tenuit ut daretur*; et cap. 14, ait hujusmodi homines non salvari, quia non sunt prædestinati; et cap. 22, similes sententias habet, quibus illum modum di-